

УДК 656.073.51

Є. В. КОМПАНИЄЦЬ^{1*}, І. Г. ЛЕБІДЬ^{2*}

^{1*} Кафедра «Міжнародні перевезення та митний контроль», Національний транспортний університет, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, 01010, Україна, тел. +38 (098) 114 70 67, E-mail: kevgen12345@gmail.com, ORCID 0009-0001-7750-8959

^{2*} Кафедра «Міжнародні перевезення та митний контроль», Національний транспортний університет, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, 01010, Україна, тел. +38 (068) 123 87 33, E-mail: i.h.lebed@gmail.com, ORCID 0000-0003-0707-4179

АНАЛІЗ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Метою роботи є дослідження ключових напрямків зовнішньої торгівлі товарами з іноземними контрагентами. Шляхом аналізу статистичних даних стане можливим прийняття управлінських рішень щодо вибору потенційних партнерів при плануванні експортних та імпорتنих операцій. Зокрема, виробничі підприємства, які планують вихід на міжнародний ринок, отримують інформацію щодо попиту на окремі товарні групи серед замовників різних країн. Для суб'єктів ринку транспортних послуг наявність інформації про обсяги зовнішньої торгівлі в регіонах держави дозволяє формувати базу замовників послуг з урахуванням їх потреб у рухомому складі та додаткових логістичних послугах. **Методика.** Аналіз статистичних даних про обсяги зовнішньої торгівлі України з іноземними державами дозволяє здійснювати комплексне дослідження експортного та імпортного потенціалу країни з метою обґрунтування стратегічних напрямків діяльності державних та приватних профільних організацій. **Результати.** Дослідження географічної та товарної структури зовнішньої торгівлі України може бути використано для встановлення основних ринкових тенденцій, що існують серед суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Проаналізовано обсяги експорту та імпорту товарів за регіонами України, а також кількість підприємств, що провадять свою діяльність в досліджуваних регіонах. Запропоноване дослідження дозволить встановити існуючі напрямки експорту та імпорту товарів, обґрунтувати попит на окремі товарні групи та сформулювати ключові рекомендації як для потенційних експортерів, так і для посередницьких організацій, здатних забезпечити процес митно-логістичного обслуговування. **Наукова новизна.** Вперше встановлено зв'язок між величиною експортного потенціалу країни та статистичними показниками, що характеризують експортно-імпортні операції суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. **Практична значимість.** Отримані результати дослідження можуть бути використані при плануванні роботи приватних та державних організацій, що залучаються до виконання зовнішньоторговельних операцій, їх кадрового та матеріально-технічного забезпечення. Наявна кількість суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в окремому регіоні та показники їх роботи дозволять раціонально організувати роботу об'єктів митно-логістичної інфраструктури, визначити їх оптимальну кількість, площу та територіальне розташування. Усі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності отримують можливість приймати організаційно-управлінські рішення щодо удосконалення доставки товарів за існуючими напрямками. Для транспортних підприємств це дає можливість планувати парк рухомого складу з урахуванням попиту на перевезення, специфіки вантажу, обсягів перевезень.

Ключові слова: експортний потенціал, доставка, виробництво, зовнішня торгівля, статистичний аналіз

Вступ

Розвиток експортного потенціалу в часи економічних та політичних криз в державі є досить актуальним та важливим питанням, яке потребує впровадження управлінських рішень, як на рівні держави, так і в рамках діяльності окремого суб'єкта господарювання. Суттєві відмінності у податковому, митному та транспортному законодавствах різних держав мають вплив на формування стійкості партнерських зв'язків при плануванні зовнішньоторговельних операцій. Для забезпечення стійких позицій українських виробничих підприємств на міжнародному

ринку доцільним є дослідження сучасного стану експорту товарів.

Постановка завдання дослідження

В умовах конкуренції на міжнародному ринку товарів для українських виробників доцільним є формування чітких стратегій планування зовнішньоторговельних операцій з урахуванням існуючих комерційних, митних та транспортних ризиків. Аналітичні дані офіційних джерел дозволяють здійснювати дослідження сучасного стану обсягів експорту та імпорту товарів, переліку товарних позицій, що користуються найбільшим попитом та основних напрямків доставки

товарів. Для впровадження ефективних напрямків державної політики України з іноземними партнерами важливим аспектом є підтримка існуючих взаємин та розширення співпраці з потенційними контрагентами.

Мета дослідження

Метою дослідження є вивчення статистичних даних щодо стану географічної і товарної структури експорту та імпорту товарів в цілому України, а також за окремими регіонами. Аналіз отриманих результатів дозволить здійснити оцінку сучасного стану зовнішньої торгівлі України та визначити пріоритетні напрямки взаємодії з іноземними партнерами. Окрім цього, функціонуючі на ринку України суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності на основі проведеного дослідження, зможуть планувати свою діяльність з урахуванням існуючих тенденцій. Дослідження впливу статистичних показників, що характеризують експортно-імпортні операції, дозволять визначити стан експортного потенціалу країни.

Аналіз останніх досліджень

Вивченню експортного потенціалу України присвячено науковій праці широкого кола вчених. І. М. Миценко, М. О. Сухомлин, І. В. Ніколаєв в своїй праці [1] провели аналіз експортного потенціалу України в контексті глобальних викликів, пов'язаних з початком антитерористичної операції в Україні 2014 року та початком світової кризи через пандемію COVID-19, вказавши при цьому проблематику скорочення надання транспортних послуг через геополітичні та кризові проблеми в Україні та в світі в цілому.

А. Д. Пілько, О. І. Хоробчук та О. М. Дедерчук в своєму дослідженні [2] розкрили теоретичні основи формування експортного потенціалу регіону, а також сформулювали ключові положення, на основі яких доцільно проводити аналіз та вивчення експортного потенціалу регіону в сучасних умовах.

Праця С. В. Бестужевої [3] направлена на висвітлення проблеми дослідження сутності експортного потенціалу як економічної категорії. Наявні концептуальні підходи визначення експортного потенціалу були розглянуті за рахунок певних критеріїв, таких як структурованість, ключові характеристики, основа формування та реалізації, а також якісні ознаки, з урахуванням рівнів взаємодії суб'єктів господарювання.

Аналіз публікацій, присвячених проблемам забезпечення експортного потенціалу України,

показав, що переважна більшість науковців акцентують свою увагу на теоретичних аспектах, класифікації та факторах формування даного показника. Проте питання взаємозалежності стану транспортної галузі та експортного потенціалу країни не розглядається більшістю дослідників, тим самим нехтується інформація, що стан транспортної інфраструктури, логістичні ланцюги та витрати, з цим пов'язані, впливають на собівартість та конкурентоспроможність продукції, що екпортується на міжнародний ринок.

Основний матеріал дослідження

Експорт розглядається як процес вивезення товарів з країни з метою їх подальшої реалізації на міжнародному ринку, або ж як обсяг і вартість товарів, які були вивезені за кордон.

Експортний потенціал, в свою чергу, є здатністю виявляти та постійно відтворювати конкурентні переваги в виробництві та реалізації товарів на світовому ринку відповідно до умов середовища, що постійно змінюються. Даний показник напряму залежить від таких факторів, як:

- здатність країни виробляти товари та послуги, що відповідають попиту на міжнародному ринку;
- наявність сучасної та ефективної логістичної та транспортної інфраструктури для забезпечення безперебійної поставки товарів за кордон;
- можливість країни без надмірних обмежень та тарифів здійснювати торгівельні операції на міжнародних ринках;
- розробка нових продуктів, що мають конкурентні переваги на міжнародних ринках;
- розвиток міжнародних партнерських та торгівельних угод, що сприяють розвитку експорту;
- розвиток маркетингової галузі, що сприяє просуванню продукції на міжнародних ринках;
- державні програми, що сприятимуть розвитку експорту.

Експортний потенціал для логістичної галузі на сьогодні є вкрай важливим, особливо враховуючи військові, геополітичні, логістичні фактори в Україні та світі, оскільки від даного показника залежить кількість товару, яка потребує перевезення в міжнародному сполученні як у режимі експорту, так і у режимі імпорту.

Станом на початок 2025 року об'єм та якість товарообігу знаходиться на невисокому рівні внаслідок руйнування виробництв, закриття портів, обмеження доступу до основних світових ресурсів і ринків, а також знищення транспортних шляхів.

Аналіз товарної структури експорту [4] дозволив визначити та порівняти основні групи товарів, що були представлені до перевезення у 2018 та 2024 роках (рис. 1 та 2).

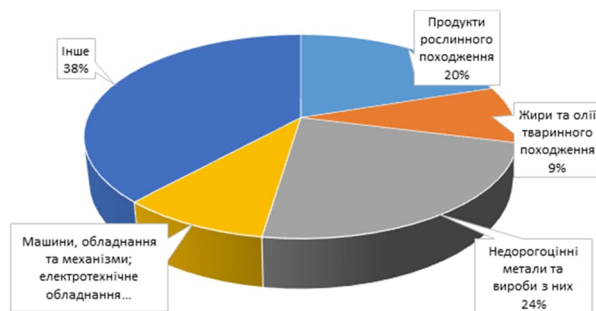

Рис. 1. Товарна структура експорту України у 2018 році

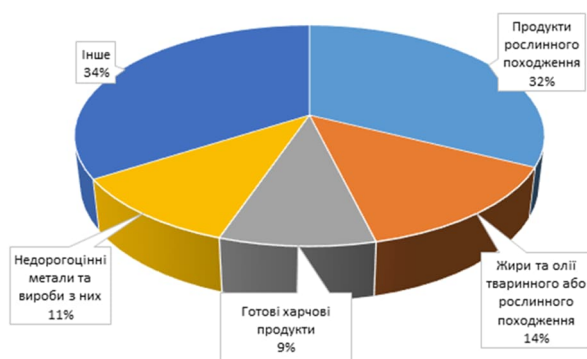

Рис. 2. Товарна структура експорту України у 2024 році

Аналіз товарної структури експорту України у 2018 та 2024 роках показав, що товарна група «Недорогоцінні метали та вироби з них» втратила лідируючі позиції в експорті, що пов'язано з наявністю низки факторів, які вплинули на виробництво та експорт товарів протягом останніх років. До цих факторів можна віднести всесвітню кризу, що пов'язана з пандемією COVID-19, та початок повномасштабної агресії Росії проти України, що в свою чергу негативно вплинуло на промисловість та логістичну складову.

Погіршення показників виробництва та експорту недорогоцінних металів та виробів з них пов'язано з тим, що основні підприємства, які вели свою діяльність в цій галузі розташовувались в Донецькій, Луганській, Дніпропетровській та Запорізькій областях, які зараз знаходяться під частковою або повною окупацією. Виходячи з цього, велика кількість підприємств або повністю припинила свою діяльність, або продовжують виробляти продукцію в обмеженій кількості, що не дає можливості утримувати перевагу в експорті продукції станом на кінець 2024 року.

Натомість, лідируючу позицію в 2024 році зайняли продукти рослинного походження. Питомо вага цієї товарної групи у загальному обсязі експорту збільшилася з 20 % до 32 % за рахунок нарощування об'ємів вирощування тих чи інших культур в більш безпечних регіонах.

Друге місце посіли жири та олії тваринного походження, які також поступово збільшують об'єми виробництва та експорту продукції за рахунок розміщення підприємств в регіонах, де не ведуться активні бойові дії.

Виходячи з цього можна зробити висновок, що в найближчому майбутньому Україна зможе втримати та розвинути експортний потенціал лідируючих за обсягом товарних груп в 2024 році за рахунок нарощування об'ємів виробництва та налагодження логістичної складової при експорті даних товарів.

Велика кількість підприємств отримала можливість налагодити роботу та частково відновити обсяги виробництва за допомогою переміщення своїх виробничих потужностей з регіонів, що тимчасово знаходяться під окупацією, мають високу загрозу обстрілів з боку РФ або через важку логістичну доступність внаслідок руйнації інфраструктури та переміщення в регіони, що є більш безпечні та дають можливість безперерійно виготовляти товари з метою її подальшого експорту. На рис. 3 та 4 наведено співвідношення підприємств, що вели свою діяльність в регіонах України в 2021 та 2024 роках [4].

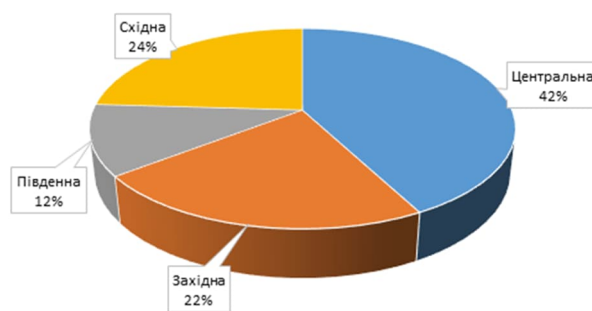

Рис. 3. Співвідношення підприємств, що вели свою діяльність в регіонах України в 2021 році

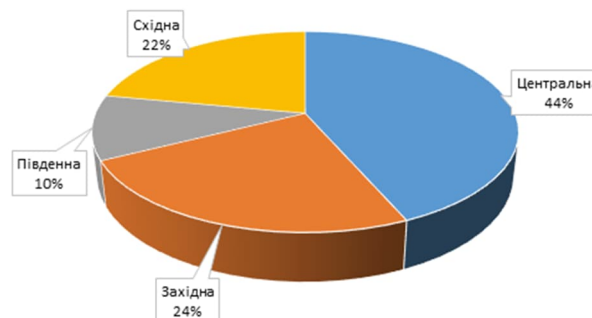

Рис. 4. Співвідношення підприємств, що вели свою діяльність в регіонах України в 2024 році

Спостерігається збільшення питомої ваги підприємств, що вели свою діяльність у центральній та західній частині України.

До центральної частини відносяться Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Черкаська, Чернігівська області та місто Київ. До західної України можна віднести Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Рівненську, Тернопільську, Хмельницьку та Чернівецьку області. До складу південної України належать Миколаївська, Одеська та Херсонська області. До східної частини країни відносять Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Луганську та Харківську області. [5]

Значна кількість підприємств, що розміщували свої виробництва в південній та східній частинах України на початку повномасштабного вторгнення змінили місце своєї дислокації та продовжили свою діяльність вже в більш безпечних регіонах країни, а саме в центральній та західній частині України. Проте варто зазначити, що велика кількість підприємств, що були вимушені змінювати розташування виробництв та перемістили свої потужності в інші регіони, при цьому не змінили місце реєстрації підприємства, тому статистична інформація, що наведена на рисунках 3 та 4 хоч і взята з офіційних джерел, може не точно відображати реальну ситуацію. Натомість кількість працюючих підприємств в

східній та південній частині підприємств станом на 2024 рік (а це 143441 та 67822 підприємства відповідно) може бути меншою.

В результаті, зміна місця розташування виробничих потужностей підприємств, що знаходились в регіонах, де ведуться активні бойові дії, дала змогу не втратити експортний потенціал країни повністю на початку повномасштабної агресії, підтримати економіку в скрутний для країни час та продовжувати нарощувати об'єми експорту товарів і надалі.

Було проведено аналіз товарної структури експорту за 2023-2024 роки підприємств, що розміщуються в регіонах, які мають найбільший показник експорту. До таких регіонів відносять Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Київську, Львівську, Миколаївську, Полтавську області та місто Київ. Проведений аналіз дозволив виявити основні товарні групи та відповідно види діяльності підприємств в обраних регіонах, які забезпечували максимальний відсоток експорту товарів протягом 2023-2024 років. В таблиці 1 наведено також основні товарні групи імпорту в обраних регіонах. Результати аналізу можна використовувати для подальшого планування оптимальних логістичних шляхів як експорту та імпорту товарів, так і визначення необхідної кількості та структури парку транспортних засобів за спеціалізацією для його забезпечення.

Таблиця 1

Основні види діяльності підприємств в обраних регіонах, % від загального об'єму

	Експорт	Імпорт
1	2	3
Вінницька [6]	Продукти рослинного походження - 32.6 % Жири та олії тваринного або рослинного походження – 30.0 % Готові харчові продукти – 17.0 %	Мінеральні продукти – 17.1 % Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 17.1 % Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 15.8 % Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 15.0 %
Дніпропетровська [7]	Жири та олії тваринного або рослинного походження – 10.5 % Мінеральні продукти – 35.2 % Недорогоцінні метали та вироби з них – 39 %	Мінеральні продукти – 13.0 % Продукція хімічної та пов'язаної з нею промисловості – 16.6 % Недорогоцінні метали та вироби з них – 14.5 % Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 16.7 %
Запорізька [8]	Продукти рослинного походження – 10.6 % Недорогоцінні метали та вироби з них – 70.9 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 10.6 %	Жири та олії тваринного або рослинного походження – 10.2 % Мінеральні продукти – 26.7 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 36.4 %

1	2	3
Київська [9]	Живі тварини; продукти тваринного походження – 20.4 % Продукти рослинного походження – 24.9 % Жири та олії тваринного або рослинного походження – 14.5 % Готові харчові продукти – 10.3 %	Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 14.4 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 15.2 % Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 19.9 %
Львівська [10]	Продукти рослинного походження – 13.5 % Жири та олії тваринного або рослинного походження – 14.9 % Готові харчові продукти – 12.9 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 18.0 % Різні промислові товари – 12.4 %	Мінеральні продукти – 28.6 % Текстильні матеріали та текстильні вироби – 10.4 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 12.1 %
Одеська [11]	Продукти рослинного походження – 61.9 % Жири та олії тваринного або рослинного походження – 16.6 %	Мінеральні продукти – 28.5 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 12.5 %
Полтавська [12]	Продукти рослинного походження – 34.2 % Готові харчові продукти – 11.1 % Мінеральні продукти – 34.0 %	Мінеральні продукти – 25.4 % Продукти хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 13.9 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 17.0 %
м. Київ [13]	Продукти рослинного походження – 43.2 % Жири та олії тваринного або рослинного походження – 23.9 % Готові харчові продукти – 13.1 %	Мінеральні продукти – 11.5 % Продукти хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 15.1 % Машини, обладнання, механізми; електротехнічне обладнання – 21.6 % Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 10.5 %

Аналіз даних таблиці 1 показав, що переважна більшість областей має подібну структуру експорту продукції, що суттєво полегшує планування та організацію процесу перевезення.

Продукти рослинного походження виготовляються в Вінницькій («Агрона Фрут Україна»), Запорізькій («Famberry»), Київській (Агропромаш», «Агродом»), Львівській (Ліліт-Ком», «Щедрий Урожай»), Одеській («Агрофірма Україна»), Полтавській («Докучаєвські Чорноземи», «Рост Агро») областях та в місті Києві («Блу Беррі», «Аусп Фрут»).

Жири та олії тваринного або рослинного походження переважають в Вінницькій («Вінницький олійно-жировий комбінат), Дніпропетровській («Дніпроагро», «Дніпропетровський Маслоекстракційний Завод»), Київській («Факторія-Агро», «Агро-Ойл»), Львівській («Оліяр», «Агро Трейд Вейвс»), Одеській («Ава», «АДМ Іллічівськ») областях та місті Києві («Голден Кроп», «Агро-Верест»).

Готові харчові продукти виробляють у великій кількості в Вінницькій («Roshen», «Равлик Боб»), Київській («Євро Фуд Сервіс», «М'ясопереробне підприємство Агроторговий Дім»), Львівській («Галичина»), Полтавській

(«Агромолтранс», «Лукас») областях та місті Києві («Чумак», «Соварог»).

Виробництво мінеральних продуктів переважає в Дніпропетровській («Нафтогаз України») та Полтавській («Полтаванафтогаз») областях.

Недорогоцінні метали та вироби з них виготовляють в Дніпропетровській («Камет-Сталь») та Запорізькій (ПАТ «Запоріжсталь») областях.

Спеціалізація з виготовлення машин, обладнання, механізмів та електротехнічного обладнання розміщене в Запорізькій (ДП «Івченко-Прогрес») та Львівській («Віром», «Хеммель-Україна») областях.

Експорт живих тварин та продуктів тваринного походження відбувається з Київської («Білоцерківський Молочний Комбінат», «Яготинський Маслозавод») області.

Експорт промислових товарів відбувається з Львівської («Промінь», «Карпати») області.

Варто зазначити, що для здійснення вантажних перевезень застосовується рухомий склад різної спеціалізації, вибір якого визначається характеристиками товарної групи та вимогами до транспортування, встановленими виробниками. Зокрема, продукція рослинного походження транспортується переважно за допомогою

тентованих напівпричепів. Жири та олії рослинного та тваринного походження перевозяться у спеціалізованих цистернах або в тентованих напівпричепах. Готові харчові продукти та продукція тваринного походження потребують транспортування в рефрижераторних або тентованих напівпричепах. Мінеральна сировина транспортується, як правило, в цистернах. Перевезення недорогочінних металів, виробів з них, механізмів, електротехнічного обладнання та

промислових товарів здійснюється за допомогою низькорамних тралів або тентованих напівпричепів залежно від особливостей вантажу.

Для оптимізації маршрутів доставки вантажів у міжнародному сполученні було проведено аналіз географічної структури експорту та імпорту за 2023-2024 роки з урахуванням основних товарних груп, що забезпечують максимальні обсяги експорту та імпорту в обраних областях. Результати аналізу наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами обраних регіонів

	Експорт	Імпорт
Вінницька [6]	Іспанія, Китай, Польща, Румунія, Туреччина	Китай, Польща, Туреччина
Дніпропетровська [7]	Болгарія, Китай, Польща, Словаччина, Туреччина	Китай, Польща, Туреччина
Запорізька [8]	Болгарія, Іспанія, Італія, Польща, Туреччина	Китай, Німеччина, Польща, Туреччина
Київська [9]	Іспанія, Китай, Нідерланди, Німеччина, Польща, Румунія, Саудівська Аравія, Туреччина	Індія, Італія, Канада, Китай, Нідерланди, Німеччина, Польща, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, США, Туреччина, Франція, Чехія
Львівська [10]	Данія, Італія, Німеччина, Польща, Словаччина, Туреччина, Чехія	Греція, Індія, Китай, Німеччина, Польща, Румунія, США, Туреччина,
Одеська [11]	Єгипет, Іспанія, Італія, Китай, Румунія, Туреччина	Греція, Індія, Китай, Німеччина, Туреччина
Полтавська [12]	Австрія, Іспанія, Польща, Румунія, Туреччина, Угорщина, Чехія	Китай, Німеччина, Польща, США,
м. Київ [13]	Болгарія, Єгипет, Індія, Іспанія, Італія, Китай, Литва, Нідерланди, Німеччина, Польща, Румунія, Туреччина	Болгарія, В'єтнам, Греція, Індія, Іспанія, Італія, Китай, Литва, Німеччина, Польща, Румунія, Словаччина, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, США, Туреччина, Угорщина, Франція, Чехія, Японія

Інформація, наведена в таблиці 2, свідчить про те, що географічна структура експорту та імпорту обраних регіонів частково збігається, проте залишається індивідуальною для кожного з них. Це обумовлено тим, що діяльність виробничих підприємств в обраних регіонах відрізняється (таблиця 1) в основному через географічне розміщення та можливості окремих регіонів у виробництві тих чи інших товарів, а також через потреби кінцевих споживачів в країнах-експорту товарів, що виробляються.

Виходячи з того, що товарна структура експорту видозмінилась в порівнянні з 2018 роком, вивіши на лідируючі позиції за обсягами експорту продукти рослинного походження, а також жири та олії тваринного або рослинного походження, в найближчому майбутньому

очікується закріплення позицій цих товарних груп та нарощування об'ємів виробництва, що збільшує експортний потенціал України. Для здійснення зростаючих обсягів експортно-імпортних операцій велике значення має наявність налагодженої системи доставки, яка побудована з урахуванням наявної товарної та географічної структури експорту та імпорту регіонів. Для побудови такої системи слід формувати маршрути перевезення продукції від заводу виробника чи складу зберігання товарів до кінцевого споживача з урахуванням усіх складових логістичного ланцюга доставки задля уникнення затримки вантажів під час транспортування у міжнародному сполученні. Важливим залишається питання вибору раціонального виду сполучення, спеціалізації рухомого складу в залежності від типу та

специфіки продукції та товарів, що представлені до перевезення.

Висновок

Результати проведеного аналізу експортного потенціалу України із зазначенням його по окремо виділеним регіонам можуть бути використані при плануванні основних маршрутів експорту та імпорту кожного регіону, формуванні структури парку транспортних засобів за спеціалізацією для задоволення попиту на доставку вантажів різної номенклатури (використання рефрижераторів для швидкокоштованих вантажів або тентованих напівпричепів для генеральних вантажів тощо), а також для визначення необхідної кількості автомобільних транспортних засобів задля забезпечення безперебійної роботи логістичного ланцюга та в повній мірі задоволення потреб кінцевого споживача в товарах. Також дане дослідження дає змогу провести роботу з удосконалення виробничих процесів українських підприємств, що одночасно з налагодженою роботою логістичної системи дасть змогу суттєво збільшити обсяг експорту товарів з метою зміцнення економіки України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Миценко І. М., Сухомлин М. О., Ніколаєв І. В. Експортний потенціал України в контексті глобальних викликів: аналіз тенденції та визначення стратегічних пріоритетів. *Збірник наукових праць ТДВТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2020. № 2 (44). С. 67–76. DOI: 10.31388/2519-884X-2021-44-67-76
2. Пілько А. Д., Хоробчук О. І., Дедерчук О. М. Теоретичні основи формування експортного потенціалу регіону. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 23. С. 20–25. DOI: 10.20535/2307-5651.23.2022.264624

3. Бестужева С. В. Концептуальні підходи до визначення сутності експортного потенціалу. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. № 8. С. 22–28.

4. *Державна служба статистики України*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 06.01.2025).

5. Учасники проєктів Вікімедіа. Вікімандри. *Вікімандри*. URL: https://uk.wikivoyage.org/wiki/Головна_сторінка (дата звернення: 06.01.2025).

6. Головне управління статистики у Вінницькій області. *Головне управління статистики у Вінницькій області*. URL: <https://www.vn.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 06.01.2025).

7. Головне управління статистики в Дніпропетровській області. *Головне управління статистики в Дніпропетровській області*. URL: <http://www.dnprstat.gov.ua> (дата звернення: 06.01.2025).

8. Головне управління статистики в Запорізькій області. *Головне управління статистики в Запорізькій області*. URL: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 07.01.2025).

9. Головне управління статистики в Київській області. *Головне управління статистики в Київській області*. URL: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/index.php3?lang=1> (дата звернення: 07.01.2025).

10. Головне управління статистики в Львівській області. *Головне управління статистики в Львівській області*. URL: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 07.01.2025).

11. Головне управління статистики в Одеській області. *Головне управління статистики в Одеській області*. URL: <https://www.od.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 07.01.2025).

12. Головне управління статистики в Полтавській області. *Головне управління статистики в Полтавській області*. URL: <https://www.pl.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 08.01.2025).

13. Головне управління статистики в м. Києві. *Головне управління статистики в м. Києві*. URL: <http://www.kyiv.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 08.01.2025).

Надійшла до редколегії 16.11.2024.

Прийнята до друку 04.03.2025.

Y. KOMPANIETS, I. LEBID

ANALYSIS OF UKRAINE'S EXPORT POTENTIAL: CURRENT STATE, PROSPECTS AND CHALLENGES

The purpose of the study is to investigate the key areas of foreign trade in goods with foreign counterparties. By analyzing statistical data, it will be possible to make managerial decisions on the selection of potential partners when planning export and import operations. In particular, manufacturing companies planning to enter the international market will receive information on the demand for certain product groups among customers in different countries. For transport services market players, the availability of information on foreign trade volumes in the regions of the country allows them to form a customer base based on their needs for rolling stock and additional logistics services. **Methodology.** The analysis of statistics on the volume of Ukraine's foreign trade with foreign countries allows for a comprehensive study of the country's export and import potential in order to substantiate the strategic directions of public and private specialized organizations. **Results.** The study of the geographical and commodity structure of Ukraine's

foreign trade can be used to identify the main market trends among foreign economic operators. The article analyzes the volumes of exports and imports of goods by regions of Ukraine, as well as the number of enterprises operating in the studied regions. The proposed research will allow to establish the existing directions of export and import of goods, to substantiate the demand for certain product groups and to formulate key recommendations for both potential exporters and intermediary organizations capable of providing customs and logistics services. **Originality.** For the first time, the influence of statistical indicators characterizing export-import operations of foreign economic entities on the value of the country's export potential is determined. **Practical value.** The results of the study can be used in planning the work of private and public organizations involved in foreign trade operations, their staffing and logistical support. The available number of foreign economic operators in a particular region and their performance indicators will allow to rationally organize the work of customs and logistics infrastructure facilities, determine their optimal number, area and territorial location. All subjects of foreign economic activity will be able to make organizational and managerial decisions to improve the delivery of goods in existing areas. For transport companies, this makes it possible to plan the rolling stock fleet taking into account the demand for transportation, the specifics of the cargo, and the volume of transportation.

Keywords: export potential, delivery, production, foreign trade, statistical analysis